

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR:

DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022

TOMAS ALVA EDISON
(1847-1931)

2022

MART

№38

CONFERENCES.UZ

Toshkent shahar, Amir
Temur ko'chasi, pr.1. 2-uy.

+998 97 420 88 81

+998 94 404 00 00

www.tadqiqot.uz

www.conferences.uz

**ЎЗБЕКИСТОНДА МИЛЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ
АНЖУМАНЛАР:
10-ҚИСМ**

**НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ
КОНФЕРЕНЦИЙ:
ЧАСТЬ-10**

**NATIONAL RESEARCHES OF
UZBEKISTAN: CONFERENCES
SERIES:
PART-10**

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда миллий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда миллий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 38-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 март 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 64 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илгор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фаргона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги ҳузуридаги ёшлар муаммоларини ўрганиш ва истиқболли кадрларни тайёрлаш институти)

6. Журналистика

Тошбоева Барноҳон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг туган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22. Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23. Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24. Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25. География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ПЕДАГОГИКА ВА ПСИХОЛОГИЯ СОҶАЛАРИДАГИ
ИННОВАЦИЯЛАР

1. А.М.Турғунов, Ш.Х.Рустамов ТАЛАБАЛАРНИНГ ТАДҚИҚОТЧИЛИК ФАОЛИЯТИНИ ҚИСМАН ИЗЛАНУВЧАН МЕТОДИ ОРҚАЛИ АМАЛГА ОШИРИШ	8
2. Abdullayeva Dilnoza Nurmuhamed qizi PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA O'QUV METODIK BO'LIMNING RO'LI	11
3. Abdurahimova Mohira Numonjonovna YOSHLARNI RAQOBATBARDOSH KADR SIFATIDA SHAKLLANISHIDA INTERNET TARMOG'INING AHAMIYATI.....	13
4. Aburazzokova Zulfiya Abdurahmonovna 5-SINF O'QUVCHILARINING YOZMA NUTQINI BAHOLASHDA E'TIBOR QARATISH LOZIM BO'LGAN JIHATLAR.....	15
5. Hojirahmatova Olmaxon Tursunovna YOSHLARDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIDAN FOYDALANISH MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH	18
6. Vadinova Shahnoza Sobirjonovna, Kuziyeva Dildora Alijonovna MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING TASVIRIY FAOLIYATI.....	19
7. Lolayeva Zarima Abdixoliq qizi PROVERBS WITH NUMERAL COMPONENTS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	21
8. Muydinova Dilnavoz Najmiddinovna O'QUVCHILARDA NUTQIY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH USULLARI.....	23
9. O'rmonov G'olibjon Solijonovich TA'LIM TIZIMIDA O'QUV JARAYONIGA TADBIQ ETILISHI ZARUR BO'LGAN ISTIQBOLLI DASTURIY TIZIMLAR.....	26
10. Otaboyeva Durdona Abdurahobovna KONSTITUTSIYAGA O'ZGARTIRISH VA QO'SHIMCHALAR KIRITISHNING AHAMIYATI	28
11. Fayziyeva Xolida Asadovna, Raximova Ozoda Rizo qizi FIZIKA FANINI O'QITISHDA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA ELEMENTLARIDAN FOYDALANISH.....	30
12. Rashidova M.X., Namozova D.B TEACHING TECHNICAL SUBJECTS THROUGH ENGLISH.....	32
13. Umarova Muhayyo Isroilovna TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA EGMA EGRA DASTURIDAN FOYDALANISH.....	34
14. Akramova Gulnozxon Xolmatovna BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUVCHILARI NUTQINI O'STIRISH OMILLARI XUSUSIDA.....	36
15. Mahmud Yo'ldoshev, Xolmatov Islomjon G'ulom o'gli AMERIKA VA G'ARB MAMLAKATLARIDAGI O'QUVCHILARNING SINIF PARTALARIDA YOLG'IZ O'TIRISHLARINING TA'LIM SIFATIGA BO'LGAN TA'SIRI.....	38
16. Azimjonova Rushana Rashid qizi MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA UCHRAYDIGAN GENDER XUSUSIYATLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH	39
17. Bekchanova Feruza Xadjinazarovna MASOFAVIY O'QITISH KURSLARIDA TA'LIM JARAYONINI TASHKIL ETISHDA MOOC TIZIMINING AHAMIYATI VA AFZALLIKLARI	41

**FIZIKA FANINI O'QITISHDA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA
ELEMENTLARIDAN FOYDALANISH.**

Fayziyeva Xolida Asadovna

Buxoro davlat universiteti Fizika-matematika
fakulteti Fizika kafedrası o'qituvchisi.
fayzievholida7@gmail.com, tel:(90) 718-34-02.

Raximova Ozoda Rizo qizi

Buxoro Davlat Universiteti Fizika-matematika
fakulteti Fizika kafedrası 1-4 FIZ-18 guruh talabasi.
ozodaraximova454@gmail.com, tel:(93) 688-84-18.

Annotatsiya: Fizika fanini o'qitish jarayonida faqat zaruriy axborotlarnigina tanlab olish va o'quvchining o'zlashtirish qobiliyatlariga mos holda ma'lumotlar hajmi miqdoriy o'lchamga keltiriladi. Buning uchun innovatsion texnologiyalarni qo'llab, umumta'lim maktablarida fizika fanidan darslarning sifatini oshirish, o'quvchilarni darsga qiziqtirish, ijodiy izlanish va mustaqil ishlash hamda o'zaro hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirish masalalari keltirilgan

Kalit so'zlar: Yangi pedagogik texnologiya, innovatsion texnologiya, axborot vositalari, interfaol, noan'anaviy dars, ko'rgazma qurollari.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgach Respublika ta'lim sohasida tub o'zgarishlar sodir bo'ldi va bu sohada yangidan-yangi islohotlar olib borilmoqda. Umumiy o'rta ta'lim o'quv fanlari dasturlari, o'quv adabiyotlari butunlay yangidan qayta qarab chiqildi va kerakli o'zgartirishlar kiritildi. Jumladan fizikani o'qitish uslubida ham qator tajribalar to'plandi. Biroq bu sohada hal qilinishi kerak bo'lgan muammolarimiz ham yo'q emas. Buni oliy o'quv yurtlariga kirish imtihonlarini topshirish natijalaridan aniqlash mumkin.

Bugungi kun fizika o'qituvchisi oldida turgan dolzarb muammolardan biri ta'limning zamonaviy texnologiyalarini loyihalash va uni o'qitish amaliyotida qo'llashdir. Fizika o'qituvchisi o'quvchilarga fizika fanidan zaruriy bilimlarni beribgina qolmay, ularda fanga nisbatan qiziqish uyg'ota olishlari kerakki, natijada bu sohada yaxshi mutaxassis, yetuk kadrlar yetishib chiqishiga erishilsin. O'qituvchi o'tgan har bir dars boshqa darsdan farq qilishi, bugungi o'tiladigan dars kechagisiga nisbatan mukammal bo'lishi kerak.

Hozirgi paytda fizika fanini oqitishga yangi pedagogik texnologiya kirib keldi. Fizika fanini o'qitishda yangi pedagogik texnologiyadan foydalanish samarali natijalar bermoqda. «Pedagogik texnologiya bu — ta'lim shakllarini optimallashtirish maqsadida texnik vositalar, inson salohiyati hamda ularning o'zaro ta'sirini inobatga olib, o'qitish va bilim o'zlashtirishning barcha jarayonlarini aniqlash. Yaratish va qo'llashning tizimli metodidir» deb ta'riflanadi.

O'quvchilarda yetarli darajada bilim va ko'nikmalar shakllanishi uchun ular tegishli fizik hodisa va qonuniyatlar bo'yicha o'z mustaqil fikrlarini bildirishlari, o'qituvchi yoki boshqa o'quvchilar bilan fikr almashishlari zarur bo'ladi. Darsda o'rganiladigan mavzuning mazmunini e'tiborga olgan holda o'quvchilarning kichik guruhlarda mustaqil ishlashlari, o'zaro suhbatlar tashkil etish, aqliy hujum, didaktik o'yinlar, o'z-o'zini baholash, mustaqil ravishda masalalarni yecha olishlarini yo'lga qo'yishdan iboratdir. Mamlakatimiz umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitishda ta'limning zamonaviy texnologiyalari-interfaol metodlar qo'llanilmoqda. Jumladan, fizika darslarida yangi pedagogik texnologiyaning elementlaridan biri “Zinama-zina” metodidan foydalanish mumkin.

Fizika fanini o'qitishda “Zinama-zina” metodini qo'llash.

“Zinama-zina” metodi talabalarda o'rganilayotgan mavzuni kichik mavzularga ajratilgan holda rasm, tasvir, jadval yoki slaydlar asosida o'rganish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ushbu metod talabalarda mavzuni o'rganishga ijodiy yondashish, shaxsiy fikr, o'zlashtirilgan tushunchalarni tasviriy ko'rinishlarda ifodalash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu metoddan foydalanish tartibi quyidagicha:

- 1) o'rganiladigan mavzu muayyan qismlarga ajratilib, alohida qog'ozlarda ifodalanadi;
- 2) talabalar ham matnga mos kichik guruhlariga ajratiladilar;
- 3) har bir guruhga muayyan qismdagi matn taqdim etiladi;
- 4) guruhlar o'zlariga berilgan qism matni bilan tanishib, uning mohiyatini belgilangan vaqt

ichida markerlar yordamida rasm, tasvir, jadval yoki slaydlar shaklida ifoda etadilar;

5) belgilangan vaqt tugagach, guruhning bir nafar aʼzosi oʻzlari bajargan ish bilan jamoani tanishtiradi;

6) barcha guruhlarining ishlari tinglangach, jamoa tomonidan oʻrganilgan mavzuning umumiy obrazi kichik mavzular mohiyatini yorituvchi rasm, tasvir, jadval yoki slaydlar asosida mantiqiy ketma – ketlikda yozuv taxtasida zinama – zina koʻrinishida joylashtiriladi;

7) oʻqituvchi guruhlar tomonidan taqdim etilgan ishlarga izoh berib, zarur oʻrinlarga oʻzgartirishlar kiritadi;

8) guruhlarining ishlari ularning mazmuni, sifati va dizayniga koʻra baholanadi (baholash jarayoni rangli kartochkalar vositasida amalga oshiriladi, yaʼni, talabalar oʻzlari sifatli deb topgan ishni rangli kartochkalar yordamida belgilaydilar (ish ustiga kartochka yopishtiriladi), eng koʻp kartochkaga ega ishga yuqori ball beriladi).

Metodni qoʻllashda talabalar quyidagi shartlarga amal qiladilar:

1) kichik mavzular boʻyicha imkoni boricha maʼlumotlarni toʻla bayon eta olishlari lozim;

2) kichik guruhlarining ishlariga baho beradilar.

Xulosa qilib aytadigan boʻlsak, zamonaviy texnologiyalarni qoʻllab, oʻquvchilarni izlanuvchanlikka, ijodiy fikryuritishga, ish natijalarini tahlil qilishga, bilim olishlarini faollashishiga, oʻqitishning mazmunini differensiallashuviga, bilimlarini modellashga va mustaqillikga oʻrgatadi, turli oʻquv vositalaridan kompleks foydalanishga koʻniktiradi.

Adabiyotlar roʻyxati

1. A.A. Rasulev, M.M. Haydarov “ Oʻqitishning interfaol metodlari ” oʻquv- uslubiy qoʻllanma, T.2015.

2. P. Habibullayev, A. Boydedayev, A. Bahromov, K. Suyarov, J. Usarov, M. Yoʻldosheva “Fizika” 9-sinf darslik. Toshkent-2019.